

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Černého, Ph.D., a soudců Mgr. Václava Trajera a Mgr. Ladislava Vaško ve věci

žalobců: a) M. K., narozený „X“,
b) R. F., narozená „X“,
c) nezl. M. S. F., narozený „X“,
d) nezl. L. F., narozený „X“,
e) nezl. T. F., narozený „X“,
f) nezl. M. F., narozený „X“,
g) nezl. S. F., narozená „X“,
všichni bytem „X“,
všichni zastoupeni Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem,
se sídlem Ověnecká 78/33, 170 00 Praha 7,

proti
žalovanému: Statutární město Ústí nad Labem,
se sídlem Velká Hradební 2336/8, 401 00 Ústí nad Labem,

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá v řízení o žalobě a kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 8. 2018, č. j. 15 A 118/2018-99, právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

předpisů (dále jen „s. ř. s.“) podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého právního zástupce se žalobci domáhali toho, aby soud vyslovil, že nezajištěním adekvátního bydlení žalobcům se žalovaný dopustil nezákonného zásahu. Žalobci v podané žalobě zároveň navrhli zrušení opatření obecné povahy Magistrátu města Ústí nad Labem ze dne 27. 2. 2018, č. j. MMUL/OKSS/33425/2018/KohM, kterým město Ústí nad Labem vyhlásilo na území města tzv. oblasti se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů. Návrh na zrušení opatření obecné povahy byl usnesením zdejšího soudu ze dne 19. 6. 2018, č. j. 15 A 118/2018-12, vyloučen k samostatnému řízení a řízení o návrhu na zrušení opatření obecné povahy je vedeno u zdejšího soudu pod sp. zn. 40 A 7/2018.

Žaloba

2. V žalobě žalobci uvedli, že od května 2017 bydlí v ubytovně na adrese „X“, v bytě č. „X“ o velikosti přibližně 50 m². Žalobci zde bydlí na základě nájemní smlouvy uzavřené s provozovatelem ubytovny L. A., přičemž nájemné činí 12 500 Kč měsíčně. Smlouva byla opakovaně podepisována na dobu určitou, poslední nájemní smlouvu podepsali 3. 1. 2018. Poznamenali, že fyzicky nemají nájemní smlouvy k dispozici, protože jim nikdy nebyla žádná předána. Zdůraznili, že žaloba se týká akutně hrozícího nebezpečí bezdomovectví nejen žalobců, ale spolu s nimi přibližně dvou set třiceti osob (mezi nimi asi osmdesát dětí) žijících na ubytovnách na adrese „X“ a „X“ v Ústí nad Labem. Provozovatelé zmíněných ubytoven začali k 30. 5. 2018 oznamovat obyvatelům, že jejich smlouvy platné do 30. 6. 2018 (a do té doby pravidelně v intervalu šesti měsíců prodlužované) nebudou prodlouženy a ubytovny budou k tomuto datu uzavřeny a obyvatelům nebude zajištěno náhradní ubytování. Tento krok ze strany provozovatelů či majitelů ubytoven byl přímým důsledkem přijetí opatření obecné povahy č. j. MMUL/OKSS/33425/2018/KohM, kterým dne 27. 2. 2018 město Ústí nad Labem vyhlásilo na území města tzv. oblasti se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů, přičemž v těchto oblastech bude vyplácen doplatek na bydlení osobám v nájemním vztahu, jen jestliže byl uzavřen v době před účinností tohoto opatření obecné povahy. Osoby žijící v těchto vymezených oblastech na základě krátkodobých nájemních smluv tak přijdou o doplatek na bydlení, a majitelé a provozovatelé ubytoven proto o motivaci ubytovny provozovat. Poukázali na to, že město Ústí nad Labem opatřením obecné povahy vymezilo oblasti se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů téměř ve všech částech města, kde měli doposud žalobci, stejně jako jiní Romové, šanci získat nájemní bydlení, čímž město záměrně zásadním způsobem snížilo šanci obyvatel si náhradní bydlení najít vlastními silami. Uvedli, že jsou mladá rodina romského původu s pěti dětmi. Tato kombinace faktorů způsobuje, že běžné komerční nájemní bydlení je pro ně v zásadě zcela nepřístupné. Vzhledem k absenci systému přístupného obecního bydlení v Ústí nad Labem však nemají přístup ani k tomuto bydlení. Akutně jim proto hrozí, že spolu s dětmi skončí zcela bez přístřeší. Zdůraznili, že město Ústí nad Labem zůstává v této situaci nečinné, naopak opakovaně veřejně deklaruje, že za situaci osob na ubytovnách nenese odpovědnost.
3. Namítali, že město má v dané situaci zákonnou povinnost bytovou situaci osob z ubytoven akutně ohrožených bezdomovectvím efektivně řešit, neboť žalobcům svědčí právo na bydlení vyplývající mj. z článku 11 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, jehož odrazem je na zákonné úrovni § 35 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“), podle kterého obec pečuje v souladu s místními potřebami a zvyklostmi o bytové potřeby Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

občanů. Ochrana před bezdomovectvím, zejména ve vztahu ke specificky zranitelným skupinám, mezi které patří rovněž žalobci, je jedním ze základů tohoto práva a odpovídající povinnosti obce. Je proto dle žalobců zákonnou povinností obce v současné krizové situaci přijmout taková opatření, která povedou k minimalizaci rizika bezdomovectví pro dotčené osoby, a to například formou zajištění dočasného přiměřeného ubytování. Zároveň je nutné zdůraznit, že tato situace je přímým důsledkem vyhlášení opatření obecné povahy, zcela zjevně zaměřeného proti sociálně vyloučeným obyvatelům, a to na základě zákonného předpisu, jehož ústavní konformita je přinejmenším sporná. Právě přijetí opatření obecné povahy do značné míry znemožňuje žalobcům řešit situaci vlastními silami hledáním jiného vhodného nájemního bydlení na území města. Žalobci proto tvrdí, že nezákonného zásahu se v jejich případě dopustilo město Ústí nad Labem, a to svou nečinností ve vztahu k zajišťování bytových potřeb zranitelných skupin v přímém ohrožení bezdomovectvím. Tyto zásahy lze podle žalobců kvalifikovat jako porušení jejich práva na bydlení podle čl. 11 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech ve spojení s čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, práva na svobodu pobytu podle čl. 14 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a práva na soukromý a rodinný život podle čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Vzhledem k tomu, že žalobci jsou mladou romskou rodinou s dětmi, dochází rovněž k porušení práva dítěte na přiměřené zabezpečení podle čl. 27 odst. 3 Úmluvy o právech dítěte a ve svém důsledku přímým ohrožením bezdomovectví rovněž k porušení čl. 3 Úmluvy.

Vyjádření žalovaného k žalobě

4. Žalovaný uvedl, že Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (kterého se bez dalšího dle názoru žalovaného nelze přímo domáhat a který je na národních úrovních proveden národními právními předpisy) vztahuje toliko na státy, které jsou pod tímto paktem podepsány. Nelze tyto deklaratorní vzletné myšlenky bezprostředně aplikovat na obce a domáhat se po obci, aby uvedené kroky naplňovala. V rovině všeobecné lze dle žalovaného konstatovat, že Česká republika veškeré tyto kroky podniká a trvale naplňuje. Zdůraznil, že čl. 11 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech nelze vykládat tak absolutistickým způsobem, jak činí žalobci, kteří myšlenky v tomto článku uvedené rozvinuli do absurdní povinnosti obce zajistit jim bydlení. Žalovaný souhlasil s tím, že jeho činnost by měla směřovat k naplnění zájmů obce a občanů této obce, nicméně z § 35 zákona o obcích nevyplývá povinnost města zajistit žalobcům byt či ubytování. Konstatoval, že pouhým odkazem na článek Listiny základních práv a svobod nelze dovozovat zcela konkrétní odpovědnost žalovaného ve vztahu k žalobcům. Listina základních práv a svobod coby přední ústavní zákon se toliko vztahuje na celou společnost, stát a dále i na obecní municipality. Nelze ovšem dovozovat zcela konkrétní práva žalobců a tomu odpovídající povinnosti na straně žalovaného. Uvedl, že nepopírá právo na respektování soukromého a rodinného života, obydlí či korespondence žalobců ani do tohoto práva nezasahuje. Žalovaný dodal, že žalobci nejpozději dne 3. 1. 2018, kdy uzavírali nájemní smlouvu, museli vědět, že smluvní vztah mají uzavřený toliko na dobu určitou do pevně stanoveného data. Žalobci tedy měli takřka 6 měsíců na to, aby své bytové potřeby řešili. Poznamenal, že ubytování v zařízeních typu ubytovna je primárně myšleno ke krátkodobému přechodnému bydlení, nikoli bydlení „na věčné časy“. Zdůraznil, že je primárně povinností každého svobodného jedince starat se o potřeby své a své rodiny, nelze se spoléhat, že jakékoli potřeby (v tomto

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

případě bytové) za něj vyřeší někdo jiný (město, stát). Podotkl, že pokud by se snad i nějakým extenzivním výkladem dospělo k tomu, že povinnosti, kterých se po obci žalobci domáhají, skutečně existují, není žalovanému zřejmé, z jakého důvodu by to byl právě on, na kterého by tato povinnost dopadla, čímž žalovaný narážel na to, že všichni žalobci mají pobyt v České Lípě. Pokud by tedy skutečně existovala nějaká povinnost, které se žalobci domáhají, dopadla by tato právě na Českou Lípou coby obecní municipalitu. Uvedl, že sociální pracovníci opakovaně navštěvovali nájemce předmětné ubytovny a nabízeli odbornou sociální pomoc. Žalobci nicméně odborné pomoci sociálních pracovníků žalovaného nikdy nevyužili, a to ani při opakovaných návštěvách sociálních pracovníků předmětné ubytovny. Konstatoval, že prvním kontaktem žalobců se žalovaným byla až podaná žaloba. Upozornil na to, že žádný právní předpis nenařizuje žalovanému vlastnit tolik či tolik bytů či bytových jednotek.

Replika žalobců

5. V replice žalobci uvedli, že obec je povinna zákonné normy interpretovat v souladu s mezinárodními úmluvami, které jsou součástí právního řádu. Opětovně poukázali na to, že žalobcům svědčí veřejné subjektivní právo na bydlení a zákaz diskriminace, a to zejména podle čl. 11 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, čl. 30 Listiny základních práv a svobod, čl. 16 Evropské sociální charty a čl. 8 Úmluvy. Právo nebýt diskriminován je právem okamžité a přímo vymahatelným, nezávislým na vyhodnocování rozumnosti přijatých politik. Závazek vytvářet důstojné životní podmínky je o to víc umocněn, pokud se v tíživé sociální situaci ocitne rodina s nezletilými dětmi. Zdůraznili, že povinnost postupně zajistit právo na bydlení zakotvená v uvedených mezinárodních úmluvách i v Listině základních práv a svobod je v jednoduchém právu zakotvena v povinnosti obce přijímat vhodná opatření a politiky směřující k adekvátnímu zajištění bytových potřeb svých občanů ale i dalších osob podle § 35 odst. 1 a odst. 2 zákona o obcích. Poukázali na to, že netvrdí, jak uvádí žalovaný, že by obec měla povinnost zajistit žalobcům byt, nicméně jsou přesvědčeni o tom, že v situaci, kdy žalobcům akutně a reálně hrozilo ohrožení bezdomovectvím, bylo povinností obce v souladu s čl. 11 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech přijmout všechna vhodná opatření s využitím maxima dostupných zdrojů k zajištění adekvátního a náhradního bydlení. Tento standard platí rovněž v případech, kdy k vystěhování dochází v důsledku ukončení soukromoprávního vztahu.

Posouzení věci soudem

6. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, neboť účastníci řízení s rozhodnutím ve věci bez nařízení jednání souhlasili.
7. Žalobu na ochranu před nezákonným zásahem soud posoudil podle části třetí hlavy druhé třetího dílu s. ř. s. Žalobou na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu se podle § 82 odst. 1 s. ř. s. může každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, domáhat ochrany proti takovému zásahu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný. Podle § 87 odst. 1 s. ř. s. platí, že soud o této žalobě rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; pokud soud rozhoduje pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu. Podle § 87 odst. 2 s. ř. s. platí, že soud rozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem. Žalovaným je pak podle § 83 s. ř. s. správní orgán, který podle žalobního tvrzení zásah provedl.

8. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu, který tu byl v době tvrzeného zásahu (neboť jde o žalobu deklaratorní), dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
9. Soud poznamenává, že v dané věci soud již jednou rozhodoval, a to usnesením ze dne 29. 8. 2018, č. j. 15 A 118/2018-99, kterým žalobu žalobců odmítl. Toto usnesení však ke kasační stížnosti žalobců bylo zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2020, č. j. 3 As 90/2018-31, v němž Nejvyšší správní soud zavázal zdejší soud k tomu, aby znovu posoudil otázku aktivní procesní legitimace žalobců, vypořádal jejich argumentaci k otázce dotčení jejich veřejného subjektivního práva na zajištění náhradního bydlení, kterou uplatnili v žalobě, a vyjádřil se i k potenciálnímu dopadu nálezu Ústavního soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17, na projednávanou věc.
10. Posouzení důvodnosti žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, kterou se žalobci domáhají určení nezákonnosti zásahu, se řídí testem, jehož pět prvků vyplývá z citovaného § 82 s. ř. s. Žaloba je důvodná, jsou-li kumulativně splněny následující podmínky: žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt jen jediná z uvedených podmínek splněna, nemůže soud vyslovit, že zásah byl nezákonný (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65, publ. pod č. 603/2005 Sb. NSS). O zásah se tak ve smyslu § 82 s. ř. s. jedná pouze v případě, že v žalobě tvrzeným jednáním by žalobce mohl alespoň potenciálně být přímo zkrácen na svých právech. To konkrétně znamená, že mezi napadeným zásahem a tvrzeným porušením práv musí existovat bezprostřední vztah (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Aps 1/2006-80).
11. Žalobci v posuzované věci opírali žalobu o porušení jejich veřejného subjektivního práva na bydlení a o zákaz diskriminace při realizaci práva na bydlení. Soud proto nejprve zkoumal, zda žalobcům takové veřejné subjektivní právo přísluší. Soud s ohledem na výše uvedené premisy hodnotil, zda veřejné subjektivní právo na bydlení, které není základním lidským právem, má jako sociální právo svůj odraz v zákonné úpravě. Pouze za této situace by byla splněna druhá podmínka dle § 82 s. ř. s., tedy existence veřejných subjektivních práv žalobců, na nichž by mohli být přímo zkráceni, a mohlo by tudíž dojít k nezákonnému zásahu.
12. Podle žalobců jejich veřejné subjektivní právo vyplývá z čl. 11 odst. 1 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, z čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čl. 16 Evropské sociální charty, čl. 8 a 14 Úmluvy ve spojení s čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, z čl. 27. odst. 3 Úmluvy o právech dítěte a dále z § 35 odst. 1 a 2 zákona o obcích.
13. Podle čl. 11 odst. 1 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech státy „uznávají právo každého jednotlivce na přiměřenou životní úroveň pro něj a jeho rodinu, zahrnující v to dostatečnou výživu, šatstvo, byt, a na neustálé zlepšování životních podmínek. Smluvní státy podniknou odpovídající kroky, aby zajistily uskutečnění tohoto práva, uznávající pro dosažení tohoto cíle zásadní důležitost mezinárodní spolupráce, založené na Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

svobodném souhlasu.“ Ústavní soud připomněl v nálezu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17, že „*právo na přiměřenou (tj. nikoli jen elementární) životní úroveň, které všeobecně chrání čl. 11 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech (vyhlášen pod č. 120/1976 Sb.), je třeba chápat jako součást českého ústavního pořádku [viz nálezn sp. zn. Pl. ÚS 36/01 ze dne 25. 6. 2002 (N 80/26 SbNU 317; 403/2002 Sb.)].*“ V nálezu ze dne 4. 10. 2000, sp. zn. IV. ÚS 511/98, pak zdůraznil, že „*ochrana přiměřené životní úrovně, včetně "přiměřeného" bydlení, je zdůrazněna v celé řadě mezinárodních smluv o lidských právech, kupř. v čl. 11 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, čl. 16 Evropské sociální charty, tedy vesměs smluv, jež ve smyslu čl. 10 Ústavy ČR jsou pro Českou republiku bezprostředně závazné a mají přednost před zákonem. Pojem "lidsky důstojné ubytování" uvedený v ustanovení § 712 odst. 2 občanského zákoníku proto třeba vykládat ve smyslu již zmíněného ústavně právního požadavku "přiměřenosti" vztahujícího se i na bydlení.*“ Soudy jsou ustanoveními Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech při svém rozhodování vázány, jsou jej povinny respektovat a vnitrostátní úpravu vykládat souladně. V případě, že by podústavní právo bylo v rozporu s výše uvedeným ustanovením bez možnosti konformního výkladu, byla by přímá aplikace možná, avšak pouze v případě, že relevantní ustanovení Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech by bylo samovykonatelné, tj. přímo použitelné, bez nutnosti převtělení do konkrétního zákonného ustanovení.

14. Obecné právo na zajištění přiměřeného (adekvátního) bydlení není výslovně obsaženo v české Listině základních práv a svobod. Ta v rámci sociálních práv v čl. 30 odst. 2 zakotvuje toliko právo každého, kdo se nachází v hmotné nouzi, na pomoc nezbytnou pro zajištění základních životních podmínek. Je třeba zdůraznit, že zmíněné právo náleží mezi tzv. sociální práva, která není možno v řízení před správními soudy aplikovat přímo (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17). U práva na pomoc nezbytnou pro zajištění základních životních podmínek podle čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod toto omezení vyplývá z čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, podle něž se daného práva lze domáhat pouze v mezích zákonů, které čl. 30 Listiny základních práv a svobod provádějí.
15. Zákonné ukotvení povinnosti obce na zajištění přiměřeného ubytování, a tudíž práva na bydlení, žalobci spatřovali v § 35 odst. 1 a 2 zákona o obcích. Podle § 35 odst. 1 zmíněného zákona do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon. Odst. 2 téhož ustanovení stanovuje, že do samostatné působnosti obce patří zejména záležitosti uvedené v § 84, § 85 a § 102, s výjimkou vydávání nařízení obce. Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.
16. Soud zdůrazňuje, že § 35 zákona o obcích toliko doplňuje obecnou charakteristiku samostatné působnosti uvedenou v § 7 odst. 1 zákona o obcích, a to jako samostatnou správu vlastních záležitostí obce, kdy „samostatnost“ znamená větší míru volnosti při rozhodování ve srovnání s přenesenou působností (viz § 35 odst. 3 ve srovnání s § 61 odst. 2). Podle § 35 odst. 1 zákona o obcích patří do samostatné působnosti obce (také Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon, vymezuje toto ustanovení (demonstrativně – viz „zejména“ ve větě první a „především“ ve větě třetí tohoto ustanovení) alespoň rámcově, jaké další záležitosti spadají do rozsahu obecní samosprávy, tzn. vlastních záležitostí obce (§ 7 odst. 1). Podle věty druhé a třetí § 35 odst. 2 zákona o obcích obec ve svém územním obvodu dále pečuje o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů, a to v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi – jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku (srov. VEDRAL, Josef. § 35 [Vymezení samostatné působnosti]. In: VEDRAL, Josef, VÁŇA, Luboš, BŘEŇ, Jan, PŠENIČKA, Stanislav. Zákon o obcích (obecní zřízení). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2008, s. 187. ISBN 978-80-7179-597-1.)

17. Rovněž v rozsudku ze dne 30. 6. 2020, č. j. 7 As 40/2019-32, Nejvyšší správní soud uvedl, že § 35 odst. 2 zákona o obcích „*toliko uvádí demonstrativní výčet záležitostí a činností obce spadajících do oblasti výkonu samostatné působnosti. Ani z tohoto ustanovení nevyplývá veřejné subjektivní právo na zajištění přiměřeného (adekvátního) bydlení jako individuální nárok, do něž mělo být žalovaným nezákonně zasazeno. Z uvedeného ustanovení lze podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu dovodit skutečně pouze to, že obec při uspokojování bytových potřeb svých obyvatel postupuje v rámci samostatné působnosti. Nelze z něj však přímo dovodit veřejné subjektivní právo na to, aby obec vyřešila bytovou situaci konkrétního žadatele jím předkládaným způsobem*“.
18. Soud shrnuje, že žalobci zmiňovaný § 35 odst. 1 a 2 zákona o obcích toliko vymezuje samostatnou působnost obce, aniž by z toho ustanovení vyplývalo jakékoli veřejné subjektivní právo, na kterém by žalobci mohli být přímo zkráceni.
19. Soud dále doplňuje, že žalobci ke dni tvrzeného zásahu měli trvalý pobyt v České Lípě. Podle § 16 odst. 1 zákona o obcích je občanem obce fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a je v obci hlášena k trvalému pobytu. Z uvedeného je zřejmé, že žalobci nebyli občany města Ústí nad Labem, ale byli občany města Česká Lípa. I z tohoto důvodu je zjevné, že žalovaný se vůči žalobcům, kteří nejsou jeho občany, nemohl dopustit tvrzeného nezákonného zásahu, neboť § 35 odst. 2 zákona o obcích (tedy i péče o vytváření podmínek pro uspokojování bytových potřeb občanů) vymezuje samostatnou působnost obce pouze ve vztahu k občanům obce.
20. Soud tudíž uzavírá, že není splněna podmínka přímého zásahu do práv žalobců, a proto nemůže být jejich žaloba na ochranu před nezákonným zásahem důvodná.
21. Jak soud již výše uvedl, nesplnění byť jedné z podmínek stanovených v § 82 s. ř. s. vede k závěru, že nelze vyslovit, že zásah byl nezákonný. Pokud tedy není splněna podmínka přímého zásahu do práv žalobců, je zcela bez předmětné, aby soud hodnotil další podmínky testu nezákonného zásahu, které specifikoval v odst. 9, či se zabýval otázkou pasivní legitimace žalovaného.
22. Soud se s ohledem na závěr o neexistenci veřejného subjektivního práva žalobců na přiměřené bydlení a s tím spojené nedůvodnosti žaloby nezabýval tím, zda jsou kroky učiněné žalovaným nedostatečné nebo neefektivní, neboť hodnocení těchto otázek je pro účely rozhodnutí o žalobě zcela nadbytečné.
23. K namítanému porušení rovnosti a zákazu diskriminace, které jsou jako jedny ze základních hodnot demokratické společnosti na ústavní úrovni zakotveny zejména v čl. 3

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

odst. 1 Listiny základních práv a svobod, soud opětovně poukazuje na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 40/2019-32, v němž tento soud konstatoval, že na „zákonné úrovni je ochrana před diskriminací roztržštěna v mnoha právních předpisech. Stěžejní je nepochybně antidiskriminační zákon, účinný od 1. 9. 2009. Ten blíže vymezuje právo na rovné zacházení a zákaz diskriminace ve věcech uvedených v § 1 odst. 1, mezi něž patří i „přístup ke zboží a službám, včetně bydlení, pokud jsou nabízeny veřejnosti nebo při jejich poskytování“. Ustanovení § 2 odst. 1 antidiskriminačního zákona stanoví, že „[p]ro účely tohoto zákona se právem na rovné zacházení rozumí právo nebýt diskriminován z důvodů, které stanoví tento zákon nebo přímo použitelný předpis Evropské unie v oblasti volného pohybu pracovníků“. Antidiskriminační zákon dále rozvádí definici diskriminace a v § 2 odst. 3 je obsažen výčet diskriminačních důvodů, kterými jsou rasa, etnický původ, národnost, pohlaví, sexuální orientace, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání, víra či světový názor. Antidiskriminační zákon je předpisem soukromoprávní povahy, který dává diskriminovaným fyzickým osobám za podmínek v něm stanovených aktivní žalobní legitimaci v soudním řízení, pokud k diskriminaci fyzické osoby došlo ve věcech specifikovaných v § 1 odst. 1 z některého důvodu podle § 2 odst. 3. V takovém případě se diskriminovaná osoba může domáhat zejména toho, aby bylo upuštěno od diskriminace, aby byly odstraněny následky diskriminačního zásahu a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění, popřípadě nahrazena nemajetková újma v penězích (§ 10 antidiskriminačního zákona). Pravomoc rozhodovat o takovém sporu však mají civilní soudy pořadem práva podle o. s. ř., nikoliv správní soudy podle s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 1. 2019, č. j. 6 As 319/2018 - 44)“. Z uvedeného je zřejmé, že žalobci se ochrany před diskriminací měli domáhat v soudním občanském řízení, zdejší soud k řešení této otázky není oprávněn.

24. Návrhům žalobců na provedení dokazování prohlášením A. K. a T. T., žádostí o pomoc ze dne 11. 6. 2018, sdělením Úřadu městského obvodu Ústí nad Labem – město, tiskovou zprávou žalovaného ze dne 12. 6. 2018, seznamy ubytoven a dopisem poskytovatelů sociálních služeb ze dne 25. 5. 2018 soud v souladu s § 52 odst. 1 s. ř. s. nevyhověl pro nadbytečnost takového dokazování, neboť ani jejich případné provedení by na výše uvedených závěrech soudu nemohlo nic změnit.
25. S ohledem na výše uvedené soud uzavírá, že se žalovaný nedopustil tvrzeného nezákonného zásahu. Soud tedy vyhodnotil žalobu jako nedůvodnou, a proto ji podle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.
26. O náhradě nákladů řízení o žalobě a kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 8. 2018, č. j. 15 A 118/2018-99, rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 110 odst. 3 téhož zákona. Žalobci neměli ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 11. listopadu 2020

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)